

**Харківський інститут Приватного акціонерного товариства
«Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о.директора

Харківського інституту

ПрАТ "ВНЗ "МАУП"

В.Ю.Догадіна

Наказ № 11/1 від 30.06.2020р.

ПОЛОЖЕННЯ

про запобігання та протидію булінгу
у Харківському інституті ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

Розглянуто та схвалено
на засіданні Вченої ради
Харківського інституту
ПрАТ "ВНЗ "МАУП"
Протокол №11 від 30.06.2020р.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення регулює організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу у Харківському інституті ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (далі XI МАУП) та складено відповідно до: «Конституції України»; Закон України «Про освіту»; Закон України «Про вищу освіту»; Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»; Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо протидії булінгу»; Наказ МОНУ № 1646 від 28.12.2019 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти».

1.2. Основною метою профілактики та протидії булінгу є психологічна, фізична та економічна підтримка та підвищення ефективності навчально-виховного процесу XI МАУП, формування негативного ставлення до булінгу, захист психологічного здоров'я та соціального благополуччя всіх його учасників: студентів вищих навчальних закладів, педагогічних і науково-педагогічних працівників, співробітників.

1.3. Основними завданнями профілактики та протидії булінгу є:

- підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про булінг (булінг), його причини та наслідки, порядок реагування на випадки булінгу (цькування) тощо;
- навчати ефективним способам спілкування;
- корекція порушень поведінки;
- навчити стратегії конструктивного вирішення конфліктних ситуацій;
- розвиток адекватного рівня самооцінки;
- формування навичок поведінкової саморегуляції;
- розвиток емоційного інтелекту учасників освітнього процесу, зокрема: розуміння та сприйняття цінності прав і свобод людини, уміння відстоювати власні права та поважати права інших.

II. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

У цьому Положенні використовуються наступні терміни:

Булінг – дії (дії чи бездіяльність) учасників освітнього процесу, що полягають у психологічному, фізичному, економічному та сексуальному насильстві, у тому числі з використанням медіаелектроніки. засоби спілкування, вчинені щодо особи та (або) такою особою щодо інших учасників навчально-виховного процесу, внаслідок яких могла бути або була завдана шкода фізичному чи психічному здоров'ю потерпілого.

Кривдник – особа, яка вчинила насильство в будь-якій формі.

Потерпілий (жертва булінгу) – учасник освітнього процесу, щодо якого вчинено булінг.

Спостерігачі - свідки та (або) безпосередні свідки випадку булінгу.

Сторони переслідування (цькування) - безпосередні учасники справи: кривдник (цькування), потерпілий (жертва цькування), спостерігачі (за наявності).

Економічний булінг (насильство) - форма домагань, яка включає навмисне позбавлення їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості ними користуватися, перешкоджання отриманню необхідних послуг, примушування до виконання неоплачуваної роботи та інші економічні правопорушення.

Психологічний булінг (насильство) - форма булінгу, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи.

Сексуальний булінг (насильство) - форма булінгу, дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні зауваження) або фізично (доторкання, поплескування), що принижують чи ображають осіб, які перебувають у відносинах освітнього, трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування.

Фізичний булінг (насильство) - форма булінгу, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Кібербулінг (насильство) - форма булінгу, що вчиняється за допомогою електронних засобів комунікації.

Протидія булінгу (насильству) - система заходів, що здійснюються керівництвом ХІ МАУП, а також іншими учасниками освітнього процесу, та спрямовані на припинення насильства, надання допомоги та захисту Постраждалій особі, а також на належне розслідування випадків насильства.

III. ОЗНАКИ БУЛІНГУ

3.1. До булінгу належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщеннях ХІ МАУП та на прилеглих територіях.

3.2. Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

- дії кривдника, наслідком яких є заподіяння жертві булінгу психічної та/або фізичної шкоди (словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи; будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, образи, жарти, поширення образливих чуток; будь-яка форма

небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, штовхання, кусання, завдання ударів; інші правопорушення насильницького характеру).

3.3. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу у закладах вищої освіти, є:

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, невірноважена поведінка;
- агресивність, напади люті, схильність до аутоагресії (самоушкодження) насильства;
- зниження когнітивних функцій та здатності до навчання;
- відлюдкуватість, уникнення спілкування, занижена самооцінка, наявність почуття провини;
- поява швидкої втомлюваності, демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
- депресивні стани, суїцидальні прояви;
- явні фізичні ушкодження та намагання приховати травми та обставини їх отримання, ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, квалість тощо);
- наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей;
- ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися.

IV. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ)

4.1. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти має бути постійним системним процесом, спрямованим на:

- виявлення булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;
- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів вирішення ситуацій булінгу (цькування) та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

4.2. Запобігання булінгу передбачає роботу за такими напрямками:

- ознайомлення професорсько-викладацького складу ХІ МАУП з особливостями прояву та ознаками булінгу у різних його формах;
- просвітницька робота відділу навчально-виховної роботи та психологічної служби ХІ МАУП серед студентської молоді щодо попередження насильства з використанням основних форм роботи, а саме: психологічних консультацій, тренінгів, рольових ігор, міні-лекцій, круглих столів, бесід, диспутів, кінолекторіїв, організації акцій, виступи провідних спеціалістів у системі профілактичної роботи щодо подолання різноманітних форм агресивної поведінки серед юнаків;
- профілактична робота відділу навчально-виховної роботи та психологічної служби Університету серед студентської молоді як своєчасне попередження відхилень у психічному та особистісному розвитку, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі, попередження

наркоманії, алкоголізму, суїцидів, расової і соціальної нетерпимості, аморальному способу життя та ін.;

- формування правосвідомості і правової поведінки студентів, відповідальності за своє життя, розвиток активності, самостійності, творчості здобувачів вищої освіти, створення умов для самореалізації особистості;

- формування у викладачів та батьків навичок ідентифікації насильства як у своїй поведінці, так і в поведінці дітей з метою формування умінь виокремлювати існуючу проблему;

- створення в Інституті умов недопущення булінгу та відповідного середовища в освітній установі для профілактики та боротьби з негативними соціально-педагогічними наслідками цього явища.

4.3. Протидії булінгу передбачають роботу за такими напрямками:

- діагностика – соціальне і психологічне вивчення здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників, груп і колективів, моніторинг соціальних процесів та психічного розвитку окремих студентів, визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, навчання та взаємини в колективі;

- корекція (психотерапія) – здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психічному та особистісному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки, психосоматичних станів у жертв боулінгу.

- реабілітація – надання психолого-педагогічної і соціальної допомоги студентам, які перебувають у кризовій життєвій ситуації, з метою адаптації їх до умов навчання в Інституті та соціального середовища.

V. ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ХІ МАУП НА ВИЯВЛЕНІ ФАКТИ БУЛІНГУ

5.1. Учасники освітнього процесу можуть повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно іншої особи, керівництво ХІ МАУП. Скарга подається в паперовому або електронному вигляді. Для подання письмових скарг створено «Скриньку довіри», яка знаходиться на другому поверсі ХІ МАУП. Отримані скарги невідкладно (протягом робочого дня) передають директору, який ініціює створення Тимчасової комісії. Строк розгляду комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в ХІ МАУП та виконання неї своїх завдань на має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення керівником ХІ МАУП.

5.2. До складу Тимчасової комісії можуть входити: заступник директора, декан, завідувачі кафедрами, представник органу студентського самоврядування, юрист, психолог. До роботи Комісії можуть бути залучені внутрішні чи зовнішні експерти з питань, що розглядаються, а також куратори та старости груп. Склад Тимчасової комісії затверджується директором ХІ МАУП.

5.3. Тимчасова комісія зобов'язана у своїй роботі дотримуватись засад поваги до приватного життя та захисту персональних даних.

5.4. Метою діяльності Тимчасової комісії є:

- визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;
- відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти в групі, де стався випадок булінгу (цькування);
- оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

На підставі рішення Тимчасової комісії керівництво Інституту приймає відповідні рішення, передбачені та дозволені законодавством України, зокрема - винесення догади або звільнення співробітника, відрахування здобувача вищої освіти, передача матеріалів до правоохоронних органів тощо.

5.5. Припинення випадку булінгу може вирішуватися без створення Тимчасової комісії за безпосередньої участі психолога та керівника структурного підрозділу, в якому був виявлений факт прояву насильництва.

Керівник Психологічної служби

Литвинова І.Л.

В.о.директора ХІ ПрАТ "ВНЗ "МАУП"

Догадіній В.Ю.

(прізвище, ім'я, по батькові заявника)

(адреса проживання, телефон)

ЗАЯВА

Зміст заяви викладається довільно.

У заяві повідомляється про випадки булінгу (цькування), а саме обставини, місце, час та яким чином здійснювався булінг (цькування).

Вказується відомості про потерпілого (жертви булінгу), кривдника (булера), спостерігачів (за наявності).

(дата)

(підпис)

ЖУРНАЛ
реєстрації заяв про випадки булінгу (цькування)

№ з/п	Дата прийняття заяви	Прізвище, ім'я, по батькові заявника (здобувач освіти, батьки, законні представники, педагогічний працівник, інші особи)	Контактна інформація заявника (адреса проживання, телефон)	Короткий зміст заяви	Прізвище, ім'я, по батькові та посада особи, яка прийняла заяву

ЖУРНАЛ
реєстрації рішень комісії з розгляду випадків булінгу (цькування)

№ з/п	Дата засідання комісії	Номер рішення	Рішення та рекомендації комісії	Прізвище, ініціали та посада членів комісії	Підписи членів комісії